

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

**ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ В ЗАХИСТІ ТА КАРАНТИНІ
РОСЛИН**

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти, присвяченій 126-річчю НУБіП України*

(23 квітня 2024 р.)

Київ-2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

**ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ В ЗАХИСТІ ТА КАРАНТИНІ
РОСЛИН**

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти, присвяченій 126-річчю НУБіП України*

(23 квітня 2024 р.)

Київ-2024

Досягнення і перспективи в захисті та карантині рослин. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, присвяченій 126-річчю НУБіП України (23 квітня 2024 року, м. Київ). – К:НУБіП України. – 2024. – 268 с.

У збірнику розміщені тези доповідей студентів вищих навчальних закладів України, що розкривають питання історії розвитку та становлення досліджень у галузі захисту і карантину рослин.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології (протокол № 8 від 2 квітня 2024 року).

Організаційний комітет конференції:

Кондратюк В.М. – проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності, голова оргкомітету;

Коломієць Ю.В. - декан факультету захисту рослин, біотехнологій та екології, співголова оргкомітету;

Бондарь В.І. – доцент, заступник декана факультету захисту рослин, біотехнологій та екології, заступник голови оргкомітету;

Доля М.М. - завідувач кафедри ентомології, інтегрованого та захисту та карантину рослин НУБіП України, заступник голови оргкомітету;

Гентош Д.Т. – в.о. завідувача кафедри фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна, заступник голови оргкомітету;

Статкевич О.І. – асистент кафедри ентомології, інтегрованого та захисту та карантину рослин, секретар оргкомітету

Члени оргкомітету:

Ключевич М.М. – завідувач кафедри здоров'я фітоценозів і трофології Поліського національного університету (за згодою)

Марковська О.Є. – в.о. завідувача, професор кафедри ботаніки та захисту рослин Херсонського державного аграрно-економічного університету (за згодою);

Стригун О.О. – завідувач ентомології та стійкості сільськогосподарських культур проти шкідників Інституту захисту рослин НААН України (за згодою);

Соломійчук М.П. – заступник директора Української науково-дослідної станції карантину рослин Інституту захисту рослин НААН України (за згодою);

Алексєєв О.О. – доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища Вінницького національного аграрного університету (за згодою);

Піковський М.Й. – доцент кафедри фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна НУБіП України;

Сикало О.О. – доцент, заступник декана факультету захисту рослин, біотехнологій та екології НУБіП України;

Лікар Я.О. – доцент кафедри ентомології, інтегрованого та захисту та карантину рослин НУБіП України;

Пасічник Л.П. – доцент кафедри ентомології, інтегрованого та захисту та карантину рослин НУБіП України;

Башта О.В. – доцент кафедри фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна, НУБіП України;

Вуск А.О. – асистент кафедри фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна, НУБіП України.

Особливості розвитку гриба <i>Erysiphe flexuosa</i> (peck) Braun & Takamatsu на рослинах гіркокаштана звичайного (<i>Aesculus hippocastanum</i> L.) Круковський Р.Д., Тарнавський Н.В., Піковський М. Й	98
Видове різноманіття грибів, лишайників та грибоподібних організмів лісу НПП «Голосіївський». Кухарева Х. І., Баишта О. В	100
Паразитування гриба <i>Summinsiella mirabilissima</i> на рослинах магонії падуболистої. Маньків К.І., Піковський М.Й	102
Сажкові хвороби кукурудзи в умовах Волинської області. Михалевич Ю.М., Баишта О. В	104
Септоріоз пшениці озимої та заходи його обмеження. Мишкоріз О.С., Гентош Д.Т	106
Фузаріоз качанів кукурудзи: особливості розвитку та захисту. Олійник В.С., Баишта О.В	108
Вплив протруйників на розвиток кореневих гнилей пшениці озимої. Перетятко М. І., Глим'язний В.А	110
Актуальні питання розвитку борошнистої роси пшениці озимої в умовах Лісостепової зони України. Попелянський Р.В., Артемчук І. П	112
Вивчення патогенності грибів роду <i>Fusarium</i> - збудників фузаріозу сої. Сердюкова М. М., Баишта О.В	115
Видовий склад мікроміцетів – патогенів газонних трав. Хоменко В.Д., Піковський М.Й	117
Особливості прояву білої гнилі соняшнику в умовах Сквирського району Київської області. Хом'як А.О., Баишта О.В	119
Стійкість сортів суниці до білої плямистості. Шевченко А.В., Баишта О.В	121
Виділення грибів роду <i>Penicillium</i> з різних субстратів. Шило М. О., Баишта О. В	124
Особливості розвитку плямистостей малини в умовах Коростеньського району, Житомирської області. Шкорбот В.С., Баишта О.В	126
Особливості поширення фузаріозу кукурудзи в умовах конотопського району Сумської області. Федько Л.С., Баишта О.В	128
Дослідження штамів <i>Bacillus thuringiensis</i> з високою ентомоцидною активністю Шмальова М., Лісовий М.М	129
Біологічний захист при вирощуванні м'яти перцевої та отриманні ефірних олій. Побережський О.Р., Баишта О. В	131
Особливості розвитку моніліозу лохини в умовах Броварського району Київська області. Сивак Я.І., Баишта О.В	134

III. СЕКЦІЯ – «ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ І КАРАНТИН РОСЛИН»

Шкідливість шведських мух (<i>Oscinella</i>) в посівах кукурудзи ТОВ «Агрохімія» Дніпропетровської області. Антоненко М.С., Дмитрієва О.Є	136
Моніторинг фітофагів огірків в умовах закритого ґрунту. Балишева Д.І., Дудченко В.В	137
Розробка системи заходів захисту кукурудзи від комплексу ґрунтових фітофаг та ризику від заселення <i>Diabrotica virgifera Virgifera le conte</i> . Грицайов В.П., Сикало О.О	140
Особливості поширення вівсяної нематоди. Данилець В.С., Бабич О.А	141
Рівні шкідливості вівсяної нематоди. Данилець В.С., Бабич О.А	143
Шкідливість золотистої цистоутворюючої нематоди картоплі.	

збиранням 55 тис./га. Ділянки систематично розміщували в трьох повторях (1-2-3-4-5).

Для обмеження чисельності мух проводили лущення стерні, глибоку оранку поля після вирощування зернових, підживлення кукурудзи азотними добривами на початку вегетації, проводили досходове і післясходове прополювання, висівали насіння стійких до шведської мухи гібридів кукурудзи .

Насіння кукурудзи для посіву просушували до вологості 13,0-14,0%, калібрували і протруювали фунгіцидами та інсектицидами Круізер 350, т.к.с. (ті- аметоксам, 350 г/л), Сингента; Нупрід 600, к.е. (імідаклопрід, 600 г/л), Нуфарм; Сідопрід, ТН (імідаклопрід, 600), Адама; Сонідо, к.е. (тіакло- прід, 400), Байєр.

У період льоту мух (ЕПШ з розрахунку 40-50 екз. на 100 змахів сачком). рослини обприскували інсектицидами. Підживлення кукурудзи азотом сприяло зниженню шкодочинності шведських мух.

Дослідження, проведені в товаристві з обмеженою відповідальністю «Агрохімія» Кам'янського району Дніпропетровської області, показали, що врожайність зерна кукурудзи була найменшою на контрольному варіанті 5,52 т/га без застосування пестицидів. Застосування препаратів підвищило врожайність кукурудзи в 1,35-1,5 раза.

МОНІТОРИНГ ФІТОФАГІВ ОГІРКІВ В УМОВАХ ЗАКРИТОГО ГРУНТУ

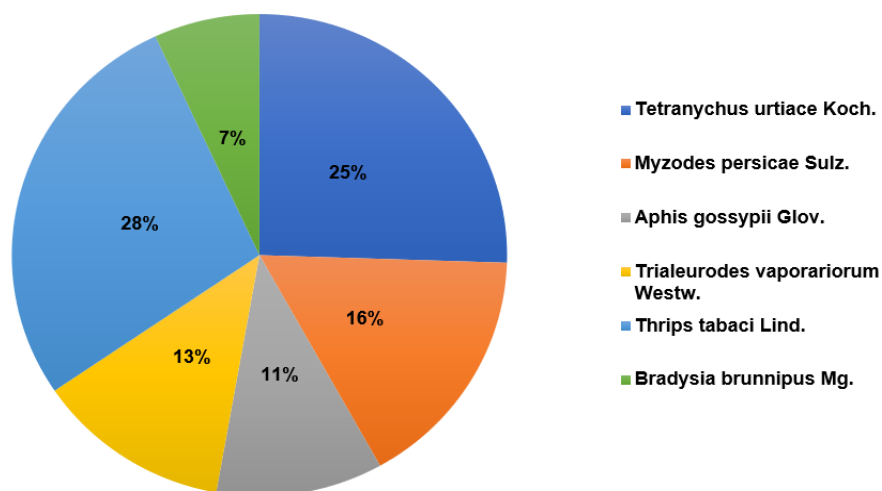
Балишева Д.І., студент 3-го курс,
Науковий керівник: *Дудченко В.В.*, д. екон. наук, професор
Херсонський державний аграрно-економічний університет
e-mail: mark.elena@ukr.net

Видовий склад шкідливих організмів, у т.ч. фітофагів, в умовах закритого ґрунту є значно меншим, порівняно з відкритим, але використання теплиць упродовж цілого року, режим підвищеної вологості та температури повітря в них, відсутність природних регулюючих факторів створюють сприятливі умови для масового розмноження фітофагів та значно підвищують їх шкідливість [1, 2]. Саме тому найважливішим елементом технології овочівництва закритого ґрунту є контроль шкідливих організмів [3, 4].

Моніторинг фітофагів проводили на виробничій базі тепличного комбінату ПрАТ "Миронівський завод по виготовленню круп і комбікормів", Київська область, Білоцерківський р-н, м. Миронівка відповідно до загально визначених методик [5]. Вирощували універсальний

надранній партенокарпічний гібрид огірка Кібрія F1 RZ в теплиці блочного типу площею 345,6 м² за традиційною технологією. Сівбу насіння для отримання розсади проведено 07.07.2023 р., висадку розсади – 03.08.2023 р. Перед висаджуванням розсади ґрунт знезаражували та виконували дезінсекцію приміщень теплиці відповідно до технологічної карти. У віці 25-26 діб розсаду пересаджували на постійне місце вегетації. Кількість рослин у теплиці становила 2,4-2,8 шт./м².

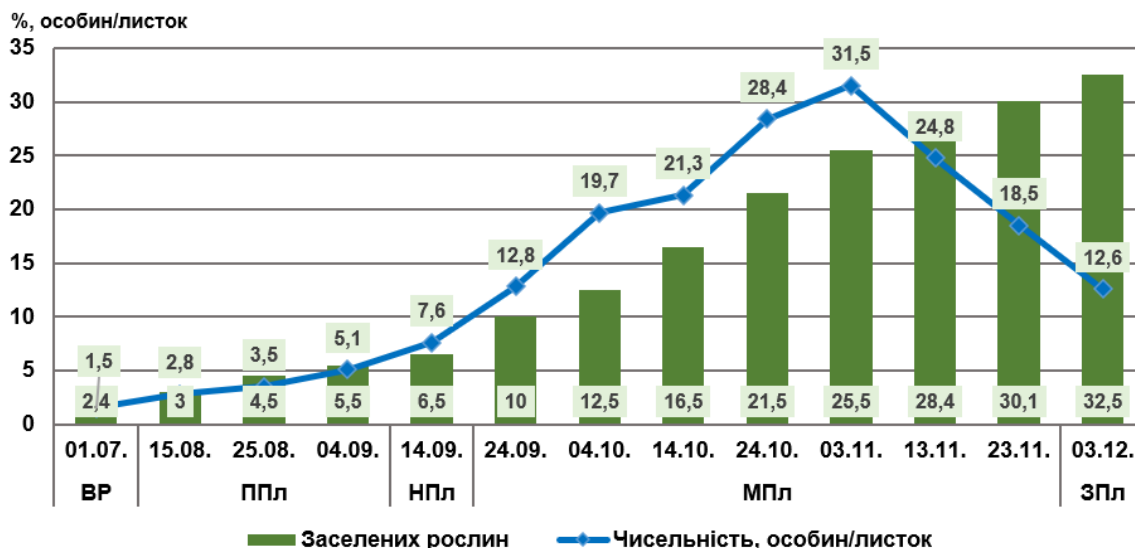
За результатами проведеного моніторингу встановлено присутність представників з класу павукоподібні, родини Tetranychidae – кліщ павутинний звичайний (*Tetranychus urticae* Koch.) та представників з класу комахи, у т. ч. види з родини Aphididae: попелиця оранжерейна (зелена персикова) (*Myzodes persicae* Sulz.) й попелиця баштанна (*Aphis gossypii* Glov.), родини Aleyrodidae: білокрилка теплична (*Trialeurodes vaporariorum* Westw.), родини Thripidae: трипс тютюновий (*Thrips tabaci* Lind.) та родини Sciaridae: комарик огірковий (*Bradysia brunnipes* Mg.). Найбільшу частку у структурі комплексу фітофагів склали кліщ павутинний звичайний та трипс тютюновий – 25 і 28% відповідно (рис. 1).

Рис. 1. Структура комплексу фітофагів огірка в умовах закритого ґрунту, 2023 р.

Спостереженнями за динамікою чисельності кліща павутинного звичайного та заселенням рослин у теплиці встановлено, що починаючи з фази наростання плодоношення показник заселеності рослин перевищував економічний поріг шкодочинності (5% заселених рослин), а чисельність особин фітофага на одному листку облікових рослин зростає від 1,5 шт./листок під час укорінення розсади до 7,6 шт./листок на початок фази наростаючого плодоношення (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка чисельності кліща павутинного звичайного (*Tetranychus urticae* Koch.) в умовах закритого ґрунту (2023 р.): ВР – висадка розсади, ППл – початок плодоношення, НПл – наростаюче плодоношення, МПл – масове плодоношення, ЗПл – завершення плодоношення

Рис. 2. Динаміка чисельності кліща павутинного звичайного (*Tetranychus urticae* Koch.) в умовах закритого ґрунту (2023 р.): ВР – висадка розсади, ППл – початок плодоношення, НПл – наростаюче плодоношення, МПл – масове плодоношення, ЗПл – завершення плодоношення

Подальшими обліками встановлено, що без застосування захисних заходів, які регулюють чисельність даного виду, показник заселеності рослин динамічно зростає і на кінець фази завершення плодоношення становив 31,5%.

Пікові значення чисельності кліща павутинного звичайного (28,4-31,5-24,8 особин/рослину) припадали на дати обліків: 24.10.23 р.; 03.11.23 р.; 13.11.23 р. (середина-друга половина фази масового плодоношення), поступово знижуючись до кінця фази завершення плодоношення (12,6 особин/рослину), що очевидно можна пояснити фізіологічним старінням рослин та зменшенням їх привабливості в якості кормової бази.

Список літератури:

1. Ефективне овочівництво, 2020. URL: <https://numl.org/Psz> (дата звернення: 20.02.2024).
2. Агроіндустрія закритого ґрунту: інновації та продуктивність, 2021. URL: <https://numl.org/Psy> (дата звернення: 10.04.2024).

3. Вергелес П. М. Оцінка системи захисту огірка в умовах закритого ґрунту. Сільське господарство та лісівництво. 2021. № 21. С. 206–219.
4. Ткаленко Г. М. Шкідники овочевих культур у закритому ґрунті і заходи боротьби з ними. Агробізнес сьогодні. 2012. № 18 (241). С. 28–34.
5. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур : навч. посіб. / С.В. Станкевич та ін. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 624 с.

УДК 632.9:633.15::591.531.1

РОЗРОБКА СИСТЕМИ ЗАХОДІВ ЗАХИСТУ КУКУРУДЗИ ВІД КОМПЛЕКСУ ҐРУНТОВИХ ФІТОФАГ ТА РИЗИКИ ВІД ЗАСЕЛЕННЯ *DIABROTICA VIRGIFERA VIRGIFERA* LE CONTE

Грицайов В.П., магістр 1-го року

Науковий керівник: *Сикало О.О.*, к. с.-г. н., доцент,

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України*

e-mail:gricajovvlad11@gmail.com

D. virgifera virgifera є одним з найбільш шкідливих карантинних фітофагів кукурудзи. Личинки пошкоджують коріння цієї рослини, що знижує її здатність засвоювати воду та поживні речовини з ґрунту та спричиняє труднощі зі збиранням урожаю через вилягання рослин. Живлення дорослих особин приймочками качанів кукурудзи, перешкоджає запиленню рослини. Економічні втрати врожаю залежать від особливостей технології вирощування кукурудзи, сівозміни, попередників, територіального розміщення поля.

Дослідження проводили у фермерських господарствах Київської області на полях з посівами кукурудзи.

Були визначені наступні методи оцінювання: А) підрахунок за допомогою жовтих липких пасток (без феромону та атрактанту); Б) прямий підрахунок на рослинах; В) підрахунок жуків, що загинули на ділянці після застосування інсектицидів. А також враховували час та періодичність оцінювання для методів (А—В): перше оцінювання безпосередньо перед застосуванням інсектицидів; друге через 1—3 доби після обприскування; третє через 6—8 діб після обприскування; четверте - через 12—16 діб після обприскування.

Наукове видання

**ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ В ЗАХИСТІ ТА КАРАНТИНІ
РОСЛИН**

**Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої
освіти, присвячену до 126-річчю НУБіП України**

(23 квітня 2024 р.)

Відповідальний за випуск: д. с.-г. н., проф. М.М. Доля, к. с.-г. наук,
доц. Д.Т. Гентош

Україна, 03041, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Тел./факс: (044) 527-86-99, 527-85-77
e-mail: plantprotect_dean@nubip.edu.ua
сайт: <https://nubip.edu.ua/structure/zrbe>
